

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

5. Aliæ quæstiones eiusdem argumenti diluuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

filium spurium queat? Nauarrus *Tractatu de spoliis Clericorum. §. ultimo, numero nono, & sequentibus.* Respondet, id facere licere patri Clerico, etiam post constitutionem à Pio Quinto editam. Sed probabilius esse alii dicunt, ut superius etiam dixi, lege humana alimentis ad vitam simpliciter necessariis filios quamuis spurios priuari non posse: ac cum dotes, vel alimenta non sint vitæ simpliciter necessaria, lege Pontificia sanciri posse, ne spuris ex bonis Ecclesiæ dotes, vel alimenta præstentur. Cæterum ego veritatem existimo Nauarræ sententiam: & in hoc locum habere arbitror prædictam Pii Quinti Constitutionem, eo modo tantum, quem supra dixi in hoc capitulo 6. *quæst. 7.*

Vltimo queritur, An auus, proauus, & ceteri ascendentes, siue ex parte patris, siue ex parte matris, debeant nepotibus alimenta præbere, cum pater, & mater defuncti? Respondeo, cum communi sententia, eodem iure naturali debere, quo parentes. Abbas, Socinus, Bartolus, Cynus, apud Couarruiam in *epitome parte secunda, cap. 3. §. 6. num. 16.*

C A P. V.

Alia questiones eiusdem argumenti diluuntur.

Primo queritur, Quibus de causis liceat patri filium alimentis priuare? Hanc questionem hoc libro, *cap. 3. q. 6.* diluimus.

Secundo queritur, An fas sit patri alimenta denegare filiæ, quæ abique ipsius consensu vitæ nupsit? Hanc quoque questionem superius *cap. 2.* diluimus, *q. 7.*

Tertio queritur, An sint iustæ eæ leges ciuiles, quæ alicubi liberam parentibus facultatem concedunt, repellendi ab hæreditate filias, quæ contra eorum voluntatem nuptias contraxerunt? Huius etiam questionis solutionem supra tradidimus *cap. 2. q. 9.*

Quarto queritur, An si alicubi statutum filias à bonis paternis excludat, admissis tantum filiis masculis, excludere etiam si intelligatur filias ab alimentis? Respondeo, minime: nam arctius est vinculum iuris quo parentes filius alimenta debent, quam illud, quo debent hæreditatem.

Quinto queritur, An ius alendi filios, ad hæredes patris transeat? Respondeo, transire: vnde filii non tantum à parentibus alendi sunt, sed etiam ab eorum hæredibus, præsertim cum filii ad summam egestatem adducti sunt, ut colligi facile potest, ex authentica *Licit. C. de naturalibus liberis, & l. si quis à liberis, §. item rescriptum est ff. de liberis agnoscendis.* & id expressim tradiderunt Bartolus, Socinus, Abbas quos loco citato refert, & sequitur Couarruias in *epitome parte secunda, capitulo 8. §. 6. num. 14.* Vnde Bartolus annotauit, filium etiam spurium alendum esse à Monasterio, in quod pater est ingressus, tanquam à patris hærede. Immo, ut scribit Ripa, quem sequitur Couarruias, donatarius omnium bonorum, auctoritate, & officio Iudicis cogi debet filios donatoris etiam spurios alere.

Quætes, An huiusmodi obligatio alendi liberos transeat ad eum, qui iure emptionis, permutationis similiter contractus bona patris obtinuit? Quidam teste Couarruiam ibidem senserunt transire, eo quod bona parentum sint huic oneri subiecta, & hypothecæ supposita ad liberos alendos; & ideo eorum bonorum emptores debent alimenta filiis præbere. Id colligunt etiam ex *l. 2. ff. de alimentis legatis.* Sed hanc sententiam Couarruias confutauit, quoniam nullo iure concluditur, bona paterna huic esse hypothecæ obligata: nam lex illa citata solummodo locum habet in bonis, quæ expressim destinantur in testamentis, vel in contractibus ad alimenta alicui præstanda, ut colligitur ex *l. Lucius ff. de alimentis legat.* & docet Bartolus, Romanus, Hieronymus

Gigas, quos citat Couarruias, ex quo etiam fit, teste Couarruiam, ut vxor, cui maritus alimenta debet, nequaquam ratione alimentorum agere possit aduersum eos, qui iure emptionis possident bona, quæ mariti fuerunt.

Sexto queritur, An fiscus, in quem bona patris transferuntur ob crimen eius publicata, debeat alere filios relictos ab eo? Respondeo, cum bona publicata sunt, & fisco addita ob aliquod delictum ex iis, ob quæ secundum leges, facinorosi bonorum suorum dominio priuantur, qualia sunt, proditio patriæ, crimen læsæ maiestatis, hæresis; tunc fiscus iure non cogitur filios alere, quia ob dicta scelera parentes bona amiserunt sua, & proinde filii his priuantur, perinde, ac parentes abique vilis bonis decessissent.

Hoc tamen locum habere puto, cum filii aliunde sustentari possunt; tunc enim parentes ipsis alimenta æquitate tantum naturali debebunt. Quando vero nequeunt aliunde alii, fiscus eis alimenta debet: quia hæc alimenta, cum sint vitæ simpliciter necessaria, non est cur ob scelus parentum filiis denegentur. Cum vero bona patris solum publicarentur auctoritate Magistratus, vel Principis, qui punit, & vindicat hæc pœna crimen, non quod eam pœnam in criminofum leges, & iura constituerint; tunc fiscus filio alimenta debet, quæ alioqui pater præbere æquitate naturali cogebatur. Nam cum parentes ob fugitium admissum, ipso iure suorum bonorum dominio priuari non fuerint, non est cur filii alimentis sibi æquitate naturali debitum orbentur, satis est eos à reliquis bonis paternis repelli.

Septimo queritur, An parentes ab obligatione alendi filium liberentur, si eum in publica hospitali domo, vel alio simili loco nutriendum curauerint: ut si ad portas oppidi, vel ad ostium priuatorum ciuium, diuitum, & potentum exposuerint. Respondeo, in primis; quando filius qui nascitur, vilis est, & abiectæ conditionis, qualis parentes non decet, tunc nullo iure illi coguntur eum alere per se, dummodo tamen per alios nutriendum curent, ne eorum peccatum prodatur; aut ne dedecore aliquo afficiantur. At si in hospitali domo, vel in alio simili loco publico filius nutriatur: parentes restituere debent impensas in filio alendo factas iuxta quorundam sententiam: nam alii, ut Glossa in *capit. ultimo distinct. 87.* id negant, quoniam aiunt huiusmodi domos esse institutas ad officium pietatis, in proximum, & ad istiusmodi expositos infantes, ac paruulos similes alendos: ergo parentes impensas nulla alia re compensare debent.

Sed primi fatentur id locum habere, cum parentes egeni sunt; & filios per seipos nutrire nequeunt; secus est, cum parentes filios non alunt, ut peccatum suum celet, & honorem, famam, ac decus suam tueantur. Deinde, quando filius abique villo dedecore à parentibus alii potest, tunc & peccatum est eum apud hospitem domum nutriendum exponere; & si exposuerint, omnes impensas restituere debent, ut quorundam docet opinio, qui eos peccare inde colligunt, quod in *l. Necare, ff. de liberis agnoscendis* dicitur: *Necare videtur non tantum is, qui partum præfecit, sed & is qui abiicit, & alimentum denegat.* & qui in publicis locis misericordiam causa adificat: exponit, quam ipse non habet, ubi Glossa cuiusmodi, inquit, sunt, qui in hospitali domo, aut in scribitis adis sacra exponunt. Eos oportere impensas restituere deducunt ex *l. 1. C. de infantibus expositis. & cap. 1. De infantibus expositis.*

Alii vero putant peccare quidem parentes exponendo, sed non debere impensas reddere, quia sunt factæ pietatis gratia, & quæ pietatis causa dantur, non repetuntur, *capit. Sacrorum, duodecima, questione secunda.* Sed id locum meo iudicio non habet, quia domus hospitalis est fundata, & instituta tantum ad alendos eos, qui egent, tunc enim parentes si non egent, impensas refarcire debent.

Præterea: si parentes possint per se filium alere, sed

infectis, vel inuitis filius alibi nutriatur, & possunt parentes, cum id rescierint, filium à se educandum repetere, & debent impensas restituere. Sic Glossa in l. si inuito. C. de infantibus expositis, & sic Glossa in cap. I. De infantibus. & languidus expositus.

Siroges, quo pacto restitutio impensarum fieri debeat? Respondeo, ex l. si inuito, citata, ita fieri oportere, vt si qua bona in eo alendo, vel forte ad discendam disciplinam, vel artem consumpra fuerint, restituantur, nisi ex impense à fure factæ sint, quæ ipsi restitui non debent.

Octauo queritur, quæ nam alimenta mater filio debeat? Constans est omnium opinio, vt constat ex Angelo, Syluestro, Tabienfi, Rosel. Armil. in verbo *alimenta*. & Glossa in capitulo, cum haberet supra citato, & in l. nec filium. C. de Pat. potest. & in capitulo ultimo, de conuer. infidel. matrem vsque ad triennium exactum, debere filium etiam spiritum alere, vt colligitur ex l. nec filium, C. de patria potestate. Nomine autem alimentorum, quæ mater filio debet, intelligitur lac duntaxat: reliquas impensas tum post illud elapsum, pater facere debet; quod si mater in nutriendo filio quippiam impenderit, quod pater infumere iure cogebatur, id iure poterit postea à patre repetere, qui non solum in foro interiori, id est, conscientiæ, sed etiam in exteriori ad id soluendum officio Iudicis compellitur, nisi eas impensas ex materna pietate animo, & voluntate liberaliter donandi, & non repetendi fecisset. Colligitur hoc ex l. *alimenta*, C. de negotiis gestis. Quod si mater lacte careat, vel alio iusto impedimento vbera filio portingere nequeat; pater tunc lactis impensas facere debet.

Præterea, si pater alimenta filio præbere non possit, mater etiam triennium exacto filium educare lege compellitur. l. si quis à liberis, §. ergo, & matrem ff. de liberis agnoscen. Patre vero deficiente, aui, vel alii progenitores, per virilem sexum filium contingentes, filio alimenta subministrare debent: ipsi enim in locum patris succedunt: quod si illi desint, ad alimenta auus, & ceteri parentes per maternum sexum ad filium pertinentes: si hi quoque defuerint, debent alimenta consanguineis propinquiores; quibus deficientibus, filius, si aliunde alii non potest, in hospitali domo nutriendus est, siue in publicis locis causa misericordiarum & pietatis extractis.

Nono queritur, an diuortii conjugalis tempore, filius à patre, an potius à matre alendus sit? Respondeo: si pater sit causa diuortii, alii debet filius apud matrem, sed sumptibus, & impensis patris, Glossa in l. *alimenta*, C. de negotiis gestis. Syl. filii, q. 21. ex authent. vt licet matri, vel aui §. illud. & l. si pater §. si filius. C. de diuortio. Dissoluto matrimonio ex legitima causa, & impedimento occulto, filius si infans est, alendus est à matre vsque ad triennium: post triennium vero mater vna cum patre filium alere debet. Pontan. de alimen. c. 9. num. 8. Quo fit, vt si mater diuortii causam dederit, filius apud patrem alii debeat, & ante triennium mater lactis impensas soluere Iudicis auctoritate compellitur, quas alioqui ipsa mater esset factura. Glossa loco citato.

Decimo queritur, an mater iure possit repetere alimenta præstita filio, quæ alioqui pater præbere iure cogebatur? Respondeo, in primis: si viuente patre alioqui diuite, & potente, mater suis sumptibus filium aluit, iure potest alimentorum æstimationem à patre repetere, si protestata est se filium ideo alere, vt aut ipsum, aut patrem, aut tutores eius conueniret, & quod in filium impendit, repeteret. l. Nescimus ff. de negotiis gestis. Sic etiam Glossa in l. *alimenta*, C. de negotiis gestis. Pontan. de alimen. cap. 8. num. 6. Immo quamuis nihil fuerit protestata, iure potest à patre repetere, l. si quis à liberis, §. si mater ff. de liber. agnoscen. mortuo vero patre, aut peregre profecto, donec reuenteretur, si mater nihil protestata ipsum filium educauerit, iure nequit æstimationem alimentorum repetere à filio, quia tamen comparatione patris non credatur, alimenta filio gratis, & liberaliter præstitisse, compara-

tionem tamen ipsius filii creditur, id fecisse liberali pietatis, & charitatis officio. l. si quis à liberis, ff. de liber. agnoscen. §. si mater, vbi dicitur: Nec impetrare debes ea, quæ exigente materno affectu, in filium tuum erogata esset, etiam si à patre educaretur. Idem etiam colligitur ex l. Nescimus ff. de negotiis gestis, vbi sic est: Auiam, aut matrem, quæ de suo filium, aut nepotem nutriuit, id pietate cogente fecisse iura cogimus.

Quæres quid sit dicendum, quando decedente patre mater filium educauit, administrando propria ipsius filii bona? Respondeo: vel aluit animo, & voluntate repetendi, aut ab ipso filio, aut eius tutoribus æstimationem, aut fecus. Si primum, tura conscientia potest repetere, nam creditur functa officio patris; voluisse etiam ex ipsius filii bonis impendere alimenta. C. de negotiis gestis. Et colligi potest, ex l. Nescimus ff. de negotiis gestis, vbi habetur: Igitur in re facta facilius putabo, auiam, vel heredes eius audientes, si repuarari velint alimenta nepoti erogata, maximo si etiam in rationes, in præsum tam retulisse auiam apparbit. Postremo si mater filium aluit post obitum patris ex bonis nondum diuisis, sed sibi, & filio communibus, & nihil cum filio de alimentis conueniret, creditur liberali pietatis officio filium aluisse. Glossa & Pontanus loco citato.

Vndecimo queritur, an quando mater ius habet repetendi alimenta, quæ filio præstitit, iure possit etiam repetere æstimationem operæ, & laboris impensis toto eo tempore quo filium aluit? Respondeo, solum ei repetere licere, quod impendit, & insumpsit in alendo filio, & præterea nihil, l. si quis à liberis, §. si mater, ff. de liberis agnoscen. Pontanus loco citato.

Duodecimo queritur, an impense, quæ fiunt in alendis infantibus expositis, repeti iure queant à parentibus, & an eas reddere aliqua compensatione parentes debeant? De hac questione dicemus inferius.

Decimotertio queritur, an si quis egeat alimentis, & patrem habeat diuitem, & filium eadem diuitem, debeat alimenta petere potius à patre quam à filio, & vter eorum illum alere ipso iure cogatur? Respondeo esse alendum à patre, & ab eo exigenda alimenta, sunt qui censeant, alii debere à filio, quia filius, qui à patre vitam habet, arctiori vinculo ei alimenta debet: sed primum est probabilius, quia pater, quem genuit, alere, educare, & instituire debet. Sic Angel. in verbo, filius, nu. 2. q. ad finem. ex Bart. quem citat. Syl. filii, q. 22.

Decimoquarto queritur, an quando ad alimenta filii, pater certum fundum, vel domum designat, ac designat, mortuo filio, fundus, vel domus, transeat ad quemlibet alium filii mortui hæredem, an vero potius redeat ad alios patris hæredes legitimos? sunt duæ opiniones: Prima negat transferri fundum ad hæredem filii mortui, ac prouide docet ad alios patris hæredes pertinere: quoniam alimenta, quæ alicui debentur, ipsius vita finiuntur, nec transeunt ad hæredes illius: quare proprietas fundi, vel domus non ad filium pertinet, qui ius tantum habet, vt ex fructibus illius dum viuere, alatur. Sic Bartol. Bald. Ioannes Lupus, Baptista, quos citat Couarr. de matrim. part. 2. c. 8 §. 6. num. 15. ex l. cum hi, §. si vni, ff. de transactione & l. Dominus, §. vlt. ff. de usufructu. Secunda opinio est dicentium fundum domumue transmitti ad hæredem filii vita functi. Ita Couarr. loco citato, quorundam aliorum sententiam sentiens: eo quod alimenta succedunt loco legitimæ portionis: & huius portionis bona ad hæredes transmittuntur.

Mihi vero prima opinio magis, cum iure communi congruere videtur, quia alimenta vita ipsa finiuntur. In Hispania vero iure specialia magis secunda sententia approbatur: locorum enim consuetudines aut priuata instituta, & constitutiones interdum habent, vt pater quintam bonorum partem, libere possit cuius etiam extra neo relinquere: immo, vt tertiam etiam partem liberet, queat vni ex filiis, quem ipse maluerit, testamento, &

donatione inter viuos dimittere. Vnde si tertia, vel quinta pars, vi huiusmodi legum certo in fundo, etiam loco alimentorum assignetur, & constituitur, ad hæredes eius, qui aluntur, transit, quia huiusmodi alimenta succedunt loco legitimæ portionis inter filios amplioris, & plenioris. Idem iuris est de eo, qui iure etiam specialiter, aut consuetudine alicubi recepta primigenia instituit, hoc est, iura primi, & maximi natu filii, eaque in certis fundis, vel annuis redditibus constituit: sine dubio enim res illæ transeunt ad hæredes filii primogeniti vita iam functi.

C A P. VI.

De variis filiorum naturalium generibus.

Primo queritur, Quot sint filiorum genera? Glossa in c. liberi, trigesima secunda, quaestione quarta, & in cap. tanta in verbo, Repellendus, Qui filii sint legitimi, & cap. Nisi cum pridem §. Personæ, in verbo Manzeres de renunciatione, j enumerat quatuor genera filiorum. Quidam enim filii sunt naturales, alii legitimi, alii naturales & legitimi, alii vero spurii, Glossa in auctore. *Quibus modis naturæ efficiantur sui, in §. Palam, recenset sic: Filii, aut sunt naturales, & legitimi, aut naturales tantum, aut nec legitimi, nec naturales, aut legitimi tantum.* Syluester, verbo *Filii, numer. 1.* docet esse tria genera filiorum: alii sunt naturales, & non legitimi, quos Glossa naturales, tantum appellavit. Alii legitimi, & non naturales, quos Glossa legitimos quodammodo vocavit: alii legitimi, & naturales eum Glossa. Intermissit Syluester quartum genus filiorum, spurios nempe, quia spurii, ut postea dicam, etiam naturales aliquo modo dicuntur, si latius filios naturales sumamus, nimirum eos, qui generatione quidem filii sunt, sed extra legitimam coniugium nati. At Glossa pressius, & strictius filios naturales accepit, videlicet eos, qui geniti sunt ex complexu viri, & femine, quem lex humana poena vlla non damnat, spurios vero vocavit eos, qui sunt procreati ex concubitu viri, & femine humanis legibus damnato.

Naturales igitur filii, & non legitimi dicuntur, qui sunt generatione quidem filii, non tamen ex legitimo coniugio nati: quia natura hic eadem est, quæ generatio, & ideo naturalis est filius, qui generatione extra matrimonium susceptus est.

Legitimi, & non naturales filii sunt, qui generatione quidem filii non sunt, sed legum præscripto filii censentur, quales habentur, qui sunt adoptione filii. Legitimi, & naturales filii sunt, qui ex legitimo matrimonio procreantur. Nunc de naturalibus, postea de spurii, & legitimi, & aliis disputabo.

Secundo queritur, Quot sint genera filiorum naturalium, qui legitimi non sunt? Respondeo, duo esse genera: aut enim sunt nati ex congressu viri & femine nulla legis, & iuris scripti, siue humani poena damnato. Aut sunt naturales simul, & spurii, hoc est geniti, ex complexu viri, & femine certa humanarum legum poena condemnato: & hi filii dicuntur spurii, non naturales: quos quarto loco recensuit Glossa. Inde fit, ut filii naturales latius sumpti spurios comprehendant, qui sunt filii generatione quidem, sed non ex legitimo coniugio progeniti. Pressius vero & strictius filii naturales accepti spurios excludunt, qui ex concubitu humanis legibus, & poenis damnato generantur.

Tertio queritur, Quare sit dictus filius naturalis? Respondeo, cum Isidoro libro 5. *Etymologiarum c. 5. ut habetur in capite ultimo, 32. q. 4.* quia eos sola natura genuerit, non honestas coniugii hoc est, solus congressus viri, & femine, qui est hominum cum bellis communis. Naturam enim Canones, & leges in hac parte vocant, non quidem

ius naturale, vel diuinum (hoc enim iure, congressus viri, & femine damnatur, ex quo filii naturales generantur, cum sint extra legitimam coniugium nati, sed ipsum viri, & femine complexum, quatenus ex eo proles generatur: Iuriconsulti naturalem appellant, & naturales filios, quasi natura genitos, & à iure iplo ciuili, nec receptos, nec reiectos, id est, nec probatos, nec damnatos.

Quarto queritur, Quot modis filius naturalis accipitur in iure? Respondeo, tribus modis; Primo, latissime, ut distinguitur à filio adoptiuo, in titulo, digesti, & institutione, de Adoptione: & hoc modo naturales filii dicuntur etiam ii, qui sunt spurii.

Secundo modo accipitur in iure Pontificio, siue Canonico, pro eo, qui natus est, ex parentibus omni vinculo solutis: hoc est, inter quos eo tempore, quo conceptus, vel natus filius est, matrimonium esse poterat. cap. *Innotuit, de Electione, cap. Tanta, qui filii sint legitimi.*

Tertio modo filius naturalis sumitur in iure ciuili pro eo, qui generatus est ex vnicâ concubina, eaque domi retenta, cum qua vir tempore concepti, vel nati filii matrimonium ratum, & fitum contrahere poterat, Authentica. *Quibus modis naturales efficiantur sui, §. si quis autem defunctus.* Glossa in cap. per venerabilem, verbo, *Naturalibus, Qui filii sint legitimi, Bartolus in l. in concubinis: Speculator in titulo, De successione, ab intestato, vbi dicit, tria requiri in filiis naturalibus. Primo, ut sint nati ex parentibus solutis, inter quos tempore concepti, vel nati filii potuerit matrimonium consistere. Secundo, ut sint nati ex concubina. Tertio, ut concubina sit vnicâ, & domi habitata, ut vxor. Vnde hodie nulli sunt huiusmodi filii naturales; quia olim concubinatum leges, & iura ciuilia permittent, Canonica vero lex, siue pontificia minime permittit: Vnde Panormitanus in c. Tanta, qui filii sint legitimi dicit: *Potius sauendum est filium natum ex compl. x. viri, & femina, siue concubinato, quam natum ex concubina domi retenta: nec est aquirati, & rationi consentaneum, ut filius genitus ex concubina domi retenta naturalis sit, & habeatur, & talis non sit, & habeatur, & talis non sit natus ex congressu spurio, videlicet, ex femina non habitata domi tanquam concubina.**

Ex his perspicitur, aliter secundum ius Pontificium dici filium naturalem, aliter vero secundum ius ciuile. Nam iure ciuili constat, filium per vim, vel sine vi conceptum ex virgine, vel vidua honestâ, vel nobilibus conditionis, vel ex coorto, vel concubina aliena, vel ex domina, & proprio seruo, naturalem non esse, sed spurium: & tamen secundum ius Pontificium patet esse naturalem, quia quo tempore conceptus, vel natus est, poterat inter parentes matrimonium esse.

Quare verum iuris Pontificii potius, quam ciuilibis, in hac parte ratio habeatur? Respondeo, cum Abbate in cap. *Per venerabilem, Qui filii sint legitimi, & Baldo in consilio 129 in secundo volumine, Aymone in consilio 166.* quos citat Couarruias in Epitome de Matrimonio, parte secunda, capite octauo, §. quarto, num. 3. vbi ait consuetudine vbique esse ius Pontificium receptum, vnde filius naturalis censetur, qui procreatur ex his parentibus inter quos nuptiæ subsistere poterant, eo tempore, quo conceptus, vel natus est, quamuis non ex vnicâ concubina domi retenta. Item, vbique fere statuta ciuitatum, & populorum, & leges, ac constitutiones Principum filios naturales accipiunt secundum ius Pontificium, non autem ciuile.

Quinto queritur, An sit filius naturalis, quod attinet ad ius succedendi in bonis maternis, is qui generatus est ex patre in sacris Ordinibus constituto, & femina soluta? Matthæus ab Afflicis, teste Couarruias in epitome parte secunda, capite octauo, §. 4. numero decimo septimo, sentit esse naturalem, & proinde matri succedere: Quia nulla, inquit, poena legis huiusmodi congressus puniuntur. Poenam legis intellexit ille, poenam ciuili lege constitutam. Sed verius est, quod dicit Couarruias loco citato, non esse naturalem

filium